

Državni izpitni center

P 2 1 0 1 1 0 1 1 3

PREDMATURITETNI PREIZKUS

STROJNIŠTVO

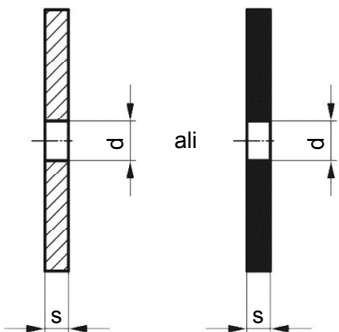
NAVODILA ZA OCENJEVANJE

PMP 2021

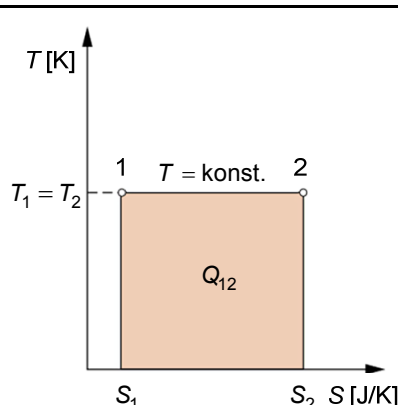
POKLICNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

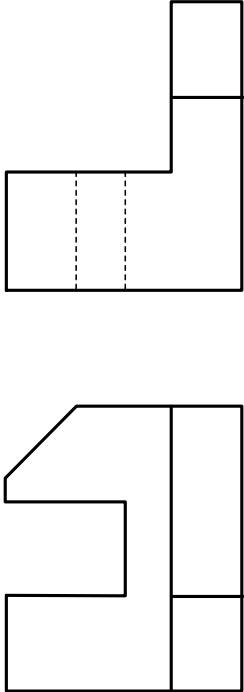
Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ C	
2	1	♦ B	
3	1	♦ B	
4	1	♦ A	
5	1	♦ C	
6	1	♦ 90° ♦ 1	Obe pravilni rešitvi 1 točka.
7	1	♦ Je maksimalna (največja) napetost, ki jo palica iz tega materiala še prenese pred zlomom (porušitvijo).	Upoštevamo vsako strokovno sprejemljivo rešitev.
8	1	♦ F ♦ N	Obe pravilni rešitvi 1 točka.
9	1	♦ 101,65 mm	
10	1	♦ povrtalo	
11	2	♦ 3 ♦ 4 ♦ 1 ♦ 2	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve pravilni rešitvi 1 točka.
12	2	♦ 4 ♦ 2 ♦ 1 ♦ 3	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve pravilni rešitvi 1 točka.
13	2	♦ 2 ♦ 3 ♦ 1 ♦ 4	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve pravilni rešitvi 1 točka.
14	2	♦ 4 ♦ 1 ♦ 3 ♦ 2	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve pravilni rešitvi 1 točka.
15	2	♦ 3 ♦ 2 ♦ 4 ♦ 1	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za tri ali dve pravilni rešitvi 1 točka.
16	2	♦	Za prerez, skiciran po pravilih tehničnega risanja, 1 točka. Za kotiranje obeh kot 1 točka, premer d je lahko kotiran tudi v narisu.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
17	1	♦ B–B	
	1	♦ $\sigma = \frac{F}{A} = \frac{F}{(a - 4d) \cdot s}$	
Skupaj	2		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
18	2	♦	Narisan diagram z oznakami in enotami na koordinatnih oseh, narisana krivulja preobrazbe z označenima začetnim in končnim stanjem 1 točka. Šrafirana ali poimenovana površina, ki predstavlja toploto, 1 točka.
19	2	štiri od: ♦ prečno ♦ vzdolžno ♦ stožčasto ♦ kopirno ♦ struženje navojev ♦ zarezno ♦ podstruženje	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za dve ali tri pravilne rešitve 1 točka.
20	2	štiri od: ♦ vijačni svedri ♦ središčni (centrirni) svedri ♦ svedri za globoko vrtanje ♦ stopničasti svedri ♦ svedri za kratke izvrtine ♦ svedri za vrtanje z jedrom ♦ navojni svedri	Za štiri pravilne rešitve 2 točki, za dve ali tri pravilne rešitve 1 točka.

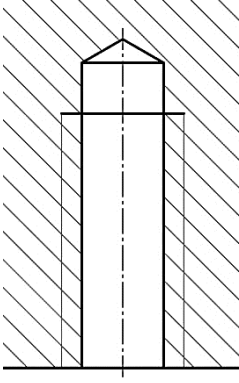
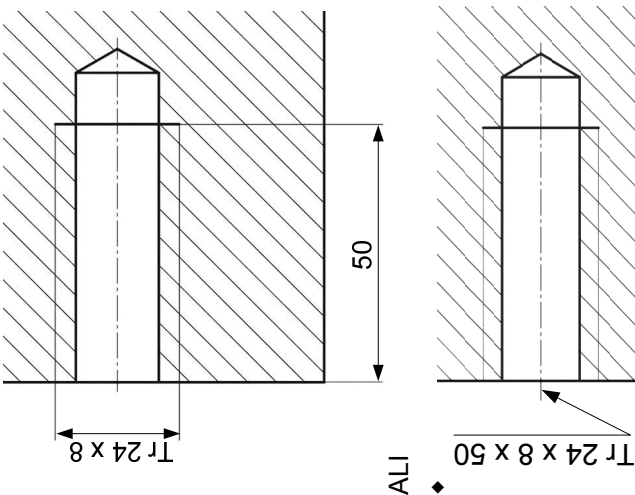
Skupno število točk IP 1: 30

IZPITNA POLA 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	3		Narisan rob s pravilno obliko črte 1 točka. (3 x 1) Za pravilno rešitev upoštevajte polno črto v narisu, tudi če je zamaknjena. Skiciranje je ovrednoteno z nič točkami.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila																																
2	3	♦ <table><tr><th>Mera na risbi</th><th>Zgornji odstopok [mm]</th><th>Spodnji odstopok [mm]</th><th>Zgornja mera [mm]</th><th>Spodnja mera [mm]</th><th>Velikost tolerance [mm]</th><th>Dejanska mera na izdelku [mm]</th><th>Ustreznost dejanske mere</th></tr><tr><td>Ø30E9</td><td>+0,092</td><td>+0,04</td><td>Ø30,092</td><td>Ø30,04</td><td>0,052</td><td>Ø30,14</td><td>DA NE</td></tr><tr><td>čep Ø11,9^{+0,1}</td><td>+0,1</td><td>-0,1</td><td>Ø12</td><td>Ø11,8</td><td>0,2</td><td>Ø11,915</td><td>DA NE</td></tr><tr><td>Ø200s6</td><td>+0,151</td><td>+0,122</td><td>Ø200,151</td><td>Ø200,122</td><td>0,029</td><td>Ø200</td><td>DA NE</td></tr></table>	Mera na risbi	Zgornji odstopok [mm]	Spodnji odstopok [mm]	Zgornja mera [mm]	Spodnja mera [mm]	Velikost tolerance [mm]	Dejanska mera na izdelku [mm]	Ustreznost dejanske mere	Ø30E9	+0,092	+0,04	Ø30,092	Ø30,04	0,052	Ø30,14	DA NE	čep Ø11,9 ^{+0,1}	+0,1	-0,1	Ø12	Ø11,8	0,2	Ø11,915	DA NE	Ø200s6	+0,151	+0,122	Ø200,151	Ø200,122	0,029	Ø200	DA NE	Pravilna vrstica 1 točka. (3 x 1) Za pravilno rešitev upoštevajte tudi zapis zgornje in spodnje mere brez oznake Ø.
Mera na risbi	Zgornji odstopok [mm]	Spodnji odstopok [mm]	Zgornja mera [mm]	Spodnja mera [mm]	Velikost tolerance [mm]	Dejanska mera na izdelku [mm]	Ustreznost dejanske mere																												
Ø30E9	+0,092	+0,04	Ø30,092	Ø30,04	0,052	Ø30,14	DA NE																												
čep Ø11,9 ^{+0,1}	+0,1	-0,1	Ø12	Ø11,8	0,2	Ø11,915	DA NE																												
Ø200s6	+0,151	+0,122	Ø200,151	Ø200,122	0,029	Ø200	DA NE																												

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila									
3.1	2	♦ Ø10 H7 ♦ 8 H6	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. (2 x 1)									
3.2	2	<table><tr><td rowspan="2">♦ 20,1 ♦ 19,9</td><td rowspan="2">♦ +0,016 ♦ +0,004</td></tr><tr><td></td></tr><tr><td>20 ±0,1</td><td>Ø6 G7</td></tr><tr><td>toleranca</td><td>toleranca</td></tr><tr><td>mejna mera</td><td>odstopok</td></tr></table>	♦ 20,1 ♦ 19,9	♦ +0,016 ♦ +0,004		20 ±0,1	Ø6 G7	toleranca	toleranca	mejna mera	odstopok	Za pravilni mejni meri 1 točka, za pravilna odstopka 1 točka. (2 x 1)
♦ 20,1 ♦ 19,9	♦ +0,016 ♦ +0,004											
20 ±0,1	Ø6 G7											
toleranca	toleranca											
mejna mera	odstopok											
3.3	1	♦ 8 ali 8 mm										
3.4	1	♦ 25,05 ali 25,05 mm										
Skupaj	6											

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	1	♦ Imenski premer navoja je 24 mm ali $D = 24$ mm. ♦ Premer jedra navoja je 16 mm ali $D_1 = 16$ mm.	Obe pravilni rešitvi 1 točka.
4.2	3		Z debelo polno črto narisana izvrtina premera 16 mm in globine 60 mm 1 točka. S tanko polno črto narisani imenski premer navoja premera 24 mm in dolžine 50 mm 1 točka. Z debelo polno črto narisani konec navoja 1 točka.
4.3	2		Na imenski premer kotiran navoj 1 točka in kotirana globina navoja 1 točka ALI poenostavljeno kotiranje 2 točki.
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	1	♦ $\tau_{dop} = 30 \text{ MPa}$	
	1	♦ $A = \frac{\pi \cdot d^2}{4} = \frac{\pi \cdot 8^2}{4}$ $A = 50,265 \text{ mm}^2$	
	1	♦ $\tau_s = \frac{F}{2 \cdot A} \leq \tau_{dop}$ $F \leq 2 \cdot A \cdot \tau_{dop}$	
	1	♦ $F \leq 2 \cdot 50,265 \text{ mm}^2 \cdot 30 \text{ MPa}$ $F \leq 3015,929 \text{ N}$	
	1	♦ $T = F \cdot \frac{D}{2}$ $T = 3015,9 \text{ N} \cdot \frac{26 \text{ mm}}{2}$ $T = 39207 \text{ Nmm} = 39,2 \text{ Nm}$	
5.2	1	♦ $A_p = d \cdot (D_e - D)$ $A_p = 8 \cdot (40 - 26) = 112 \text{ mm}^2$	
	1	♦ $p_p = \frac{F}{A_p}$ $p_p = \frac{3015,929 \text{ N}}{112 \text{ mm}^2}$ $p_p = 26,928 \text{ MPa}$	
	1	♦ $p_{dop} = 38 \text{ MPa}$ $p_p < p_{dop}$ ali površinski tlak je ustrezen	
Skupaj	8		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	♦ $V = \frac{\pi \cdot D^2}{4} \cdot H = \frac{\pi \cdot (1 \text{ m})^2}{4} \cdot 1,5 \text{ m}$ $V = 1,18 \text{ m}^3$	Za pravilno rešitev upoštevajte tudi zaokrožene rezultate.
	1	♦ $\Delta V = V \cdot \beta \cdot \Delta T$ $\Delta V = 1,18 \text{ m}^3 \cdot 0,0012 \text{ K}^{-1} \cdot (12 - 10) \text{ K}$ $\Delta V = 2,83 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$	
	1	♦ $\Delta V = \frac{\pi \cdot d^2}{4} \cdot h$ $h = \frac{4 \cdot \Delta V}{\pi \cdot d^2}$	
	1	♦ $h = \frac{4 \cdot 2,83 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3}{\pi \cdot (0,05 \text{ m})^2} = 1,44 \text{ m}$	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7.1	1	$\diamond m = \rho \cdot V = 1,5 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 \cdot 998 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$ $m = 1,497 \text{ kg}$ $m \approx 1,5 \text{ kg}$	Za pravilno rešitev upoštevajte izračun z odčitano vrednostjo $\rho = 998 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$.
7.2	1	$\diamond Q = P \cdot t = m \cdot c \cdot \Delta T = m \cdot c \cdot (T_2 - T_1)$ $T_2 = T_1 + \frac{P \cdot t}{m \cdot c}$	$\Delta T = \Delta \vartheta$
	1	$\diamond T_2 = 293 \text{ K} + \frac{1,2 \text{ kW} \cdot 300 \text{ s}}{1,497 \text{ kg} \cdot 4,182 \frac{\text{kJ}}{\text{kgK}}}$ $T_2 = 350,5 \text{ K}$	Za pravilno rešitev upoštevajte izračun z odčitano vrednostjo $c = 4,182 \frac{\text{kJ}}{\text{kgK}}$. Za pravilno rešitev se upošteva tudi $\vartheta_2 = 77,5 \text{ }^\circ\text{C}$.
7.3	1	$\diamond Q = P \cdot t = m \cdot c \cdot \Delta T$ $t = \frac{m \cdot c \cdot \Delta T}{P}$ $t = \frac{1,497 \text{ kg} \cdot 4,182 \frac{\text{kJ}}{\text{kgK}} \cdot 80 \text{ K}}{1,2 \text{ kW}}$ $t = 417 \text{ s}$	$\Delta T = \Delta \vartheta$
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8.1	1	$\diamond p \cdot V = m \cdot R \cdot T$ $m = \frac{p \cdot V}{R \cdot T}$	
	1	$\diamond m = \frac{1 \cdot 10^5 \text{ Pa} \cdot 1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3}{518,4 \frac{\text{J}}{\text{kgK}} \cdot 293 \text{ K}}$ $m = 6,58 \cdot 10^{-4} \text{ kg}$	
8.2	1	$\diamond p_1 \cdot V_1 = p_2 \cdot V_2$ $p_2 = \frac{p_1 \cdot V_1}{V_2}$	Iskano veličino stanja lahko izračuna tudi s pomočjo plinske enačbe stanja.
	1	$\diamond p_2 = 1 \cdot 10^5 \text{ Pa} \cdot \left(\frac{1 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3}{0,5 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3} \right)$ $p_2 = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$	
8.3	1	$\diamond \frac{V_2}{T_2} = \frac{V_3}{T_3}$ $V_3 = \frac{V_2 \cdot T_3}{T_2}$	Iskano veličino stanja lahko izračuna tudi s pomočjo plinske enačbe stanja.
	1	$\diamond V_3 = 5 \cdot 10^{-4} \text{ m}^3 \cdot \left(\frac{343 \text{ K}}{293 \text{ K}} \right)$ $V_3 = 6 \cdot 10^{-4} \text{ m}^3$	
Skupaj	6		